

Šolanje v času epidemije

Učenci zadnje triade OŠ in dijaki o učenju na daljavo med epidemijo COVID-19

Luka Uršič in Melita Puklek Levpušček

Oddelek za psihologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

Kontakt: luka.ursic1c@gmail.com

- Učenci in dijaki ocenjujejo, da so za šolanje na daljavo porabili nekoliko več časa kot pri klasičnem pouku, maturanti pa so v primerjavi z osnovnošolci in drugimi dijaki porabili bistveno več časa.
- Učenci in dijaki so imeli med šolanjem na daljavo največ težav z matematiko, naravoslovnimi predmeti in jeziki, pri katerih večina potrebuje neposredno razlago učiteljev.
- Med šolanjem na daljavo so šolarji izkusili predvsem naslednje težave: pomanjkanje osebne stika s sošolci in učitelji, manj ustrezna razlaga in slaba komunikacija z učiteljem ter slabša internetna povezava. O teh težavah je poročal večji delež maturantov kakor osnovnošolcev in drugih srednješolcev.
- Učenci in dijaki so poročali, da so v tem času pridobili manj kakovostnega znanja, poleg tega pa je bilo manj utrjeno, kot je to običajno pri klasičnem pouku. Pri usvajanju šolske snovi so imeli težave tudi z motiviranostjo.
- Po poročanju šolarjev je bil pouk na daljavo za večino dobra izkušnja, saj so postali samostojnejši. Menijo še, da bo takšen način učenja postal pomemben tudi v prihodnosti.

Povzetek

V raziskavi sva proučevala, kako so učenci in dijaki doživljali pouk na daljavo med epidemijo COVID-19 in kakšna so njihova stališča do takšnega izobraževanja. V vzorec je bilo vključenih 358 učencev zadnje triade osnovne šole in dijakov srednje šole. Poročali so, da so se pri izvajanju pouka na daljavo srečevali z različnimi težavami (najbolj so pogrešali osebni stik s sošolci) in porabili nekoliko več časa kot pri klasičnem pouku v učilnici. Največ težav so jim povzročali matematika, naravoslovni predmeti in jeziki. Šolarji so pouk na daljavo večinoma opisovali kot manj motivirajoč, v primerjavi z običajnim poukom zaznavajo, da so pridobili manj znanja, ki je bilo poleg tega manj utrjeno. Kljub temu so poročali tudi, da so postali samostojnejši, menijo pa še, da bo takšen način pouka v prihodnosti pomemben.

Ključne besede: COVID-19, učenci, dijaki, učenje, stališča, pouk na daljavo

Uvod

Slovenija je tako kot večina drugih držav zaradi pojava novega koronavirusa 12. marca 2020 razglasila epidemijo, kar je imelo velik vpliv tudi na področje vzgoje in izobraževanja. Vlada je od 16. marca do preklica zaprla vse vrtce in šole ter druge izobraževalne ustanove. Šole so bile prisiljene v zelo kratkem času pouk iz učilnic premakniti na splet, pri tem pa so se srečevale s številnimi težavami. Če je še prvi teden šolanja doma potekal s kar nekaj zapletmi, je bil drugi teden za vse vključene nekoliko lažji. Učitelji so namreč začeli spoznavati in uporabljati najrazličnejše metode, programe in aplikacije, ki omogočajo pouk na daljavo (Zoom, MS Teams, eAsistent, spletne učilnice ipd.), učenci pa so se počasi začeli privajati na novo resničnost. Po dobrih dveh mesecih šolanja doma so se postopoma v šolske klopi začeli vračati osnovnošolci in dijaki zaključnih letnikov srednjih šol, drugi dijaki pa so šolsko leto zaključili doma.

Šolanje na daljavo (angl. *distance education*) je institucionalno organizirana in priznana oblika izobraževanja. Pri takšnem šolanju so učitelj in učenci med poukom navadno fizično ločeni. Govorimo torej o geografski ločitvi, kar pomeni, da so učitelj in učenci med poukom na različnih krajih, mogoča pa je tudi

časovna ločitev, kar pomeni, da učenci do spletnih gradiv in razlage dostopajo asinhrono, tj. kadarkoli jim ustreza. Za šolanje na daljavo je značilna uporaba informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT). Učenci in učitelj si izmenjujejo različne učne vire, naloge in povratne informacije v virtualnem prostoru, ki jim omogočajo skupno učno izkušnjo, s tem pa se tvori učna skupnost (Simonson, 2009; v: Simonson in Seepersaud, 2019). Učenje na daljavo ima lahko za učence in učitelje v primerjavi s klasičnim poukom v razredu kar nekaj prednosti. Šolarji si lahko potek dela organizirajo sami, dostop do učnih vsebin je mogoč skoraj od povsod, prav tako pa takšen način šolanja učencu omogoča hiter dostop do povratne informacije (Dhawan, 2020). Na drugi strani lahko tehnične težave (npr. omejen dostop do spleta) upočasnijo celoten učni proces (Favale idr., 2020). Vsi vpleteni morajo vsaj delno obvladati IKT; če teh znanj in spretnosti nimajo, lahko doživljajo občutke frustracije in anksioznosti (Dhawan, 2020). Težava se lahko pojavi tudi pri upravljanju časa, še posebej pri učencih in dijakih, saj pouk običajno ni tako strogo organiziran. Izzivi, s katerimi so se srečevali učitelji v času zaprtja šol in pouka na daljavo, so bili predvsem, kako kljub razdalji skupaj s šolarji zgraditi čim bolj kakovostno znanje in jih hkrati motivirati ter z njimi obdržati redno komunikacijo (Dhawan, 2020).

Na Zavodu Republike Slovenije za šolstvo (ZRSŠ) so v osmem tednu šolanja na daljavo opravili raziskavo (Rupnik Vec idr., 2020), v kateri je sodelovalo nekaj manj kot tretjina vseh učiteljev osnovnih in srednjih šol, dve tretjini ravnateljev in desetina vseh slovenskih učencev in dijakov. Šolarji so poročali, da je bil takšen pouk v primerjavi s klasičnim poukom v razredu zahtevnejši, vendar hkrati zanimiv in ustvarjalen. Težave, s katerimi so se srečevali, so bile predvsem pomanjkanje socialnega stika s sošolci in učitelji ter odsotnost učiteljeve razlage. Večina šolarjev z uporabo IKT ni imela večjih težav, 20 % pa jih je moralo računalnik deliti z družinskimi člani. Kot pozitivno stvar pouka na daljavo so šolarji poudarili tudi to, da so si lahko sami razporejali šolsko delo čez dan. Rezultati raziskave Mladinskega sveta Slovenije (2020) med dijaki in študenti kažejo, da 72 % mladih šolanje od doma ocenjuje kot manj učinkovito od klasičnega načina izobraževanja v šolah. Več kot polovica vključenih v raziskavo je menila, da niso dobro usvojili vseh znanj, večina se je strinjala, da je največja težava pomanjkanje stika s sošolci, dobra tretjina vprašanih pa je poročala o slabi internetni povezavi, ki je nujna za učinkovito delo doma. Društvo psihologov Slovenije (2020) je opravilo analizo prvih dveh tednov šolanja doma, in sicer pri vzorcu 271 osnovnošolcev in njihovih staršev. Ugotovili so, da se je večina učencev med šolanjem doma počutila dobro, šolske naloge so opravljali večinoma sami z malo pomoči, predvsem staršev. Obseg učne snovi se jim je zdel ravno pravi, tako da so lahko vse delo naredili v zahtevanih rokih, navodila pa so se jim zdelo dovolj jasna in razumljiva. Večina otrok in staršev je

menila, da bi bila dobrodošla dodatna učiteljeva razlaga, kakršne so učenci vajeni v šoli. Večinoma so pogrešali stik s sošolci in učitelji, pohvalili pa so delo učiteljev.

S pričujočo raziskavo sva želela dodatno osvetliti vidike šolanja na daljavo med epidemijo COVID-19, stališča učencev in dijakov do tovrstnega učenja v primerjavi s klasičnim poukom, prav tako so naju zanimale razlike v doživljanju in stališčih učencev zadnje triade osnovne šole, srednješolcev in maturantov.

Metoda

Udeleženci

V raziskavo je bilo vključenih 358 šolarjev: 85 učencev (23,8 %) zadnje triade osnovne šole, 134 dijakov prvega, drugega in tretjega letnika (37,4 %) (v nadaljevanju: srednješolci) ter 139 dijakov zaključnega letnika srednje šole (38,8 %) (v nadaljevanju: maturanti).

194

Pripomočki

Za potrebe raziskave sva oblikovala vprašalnik za učence in dijake o učenju na daljavo, s katerim sva želela ugotoviti, kakšna stališča imajo do takšnega načina šolanja. Prvi del vprašalnika sestavlja semantični diferencial, na katerem so udeleženci na sedemstopenjski ocenjevalni lestvici ocenili različne vidike pouka na daljavo med epidemijo v primerjavi s klasičnim poukom v šoli, na primer *učinkovit/neučinkovit*, *naporen/nenaporen*, *enostaven/zapleten*. Sledilo je vprašanje o težavah, s katerimi se šolarji srečujejo pri šolskem delu, in sicer so med 11 predlaganimi težavami označili vse, ki so zanje veljale med epidemijo. Če kake težave na seznamu ni bilo, so jo lahko dopisali. Vprašalnik je vseboval tudi vprašanje odprtega tipa, s katerima sva želela ugotoviti, pri katerem šolskem predmetu so imeli šolarji največ težav in zakaj, ter vprašanje o času, porabljenem za pouk na daljavo v primerjavi s klasičnim poukom. Zadnji sklop postavk se je nanašal na pozitivne vidike šolanja doma (npr. *Pouk na daljavo mi je omogočil bolj poglobljeno učenje stvari, ki me zanimajo*) in pogled v prihodnost (npr. *Pouk na daljavo bi lahko v prihodnosti nadomestil klasični pouk*), šolarji pa so svoje strinjanje s postavkami označili na petstopenjski ocenjevalni lestvici (1 – prav nič se ne strinjam in 5 – popolnoma se strinjam).

Postopek

Zbiranje podatkov je potekalo v okviru obsežnejše magistrske raziskave na Oddelku za psihologijo Univerze v Ljubljani, katere namen je bil proučiti stališča učencev, dijakov in njihovih staršev do učenja na daljavo med epidemijo. Oblikovala sva dva vprašalnika – enega za starše, drugega pa za učence in dija-ke. Med seboj sta bila povezana s preprosto šifro, ki jo je na koncu vprašalnika ustvaril eden od staršev in jo nato posredoval svojemu otroku. Tako sva pridobila soglasje za učence, ki so bili mlajši od 15 let. Pričujoč prispevek temelji samo na podatkih učencev in dijakov ter še ni bil objavljen v nobeni obliki. Sodelovanje v raziskavi je bilo prostovoljno, udeleženci so vprašalnik izpolnjevali na spletnem portalu 1ka, za kar so potrebovali približno 12 minut. Udeležencem sva zagotovila anonimnost in možnost prekinitve sodelovanja kadar koli. Pri zbiranju podatkov sva uporabila metodo snežne kepe. Vprašalnik sva razposlala po e-pošti, objavila pa sva ga tudi v različnih skupinah na družbenih omrežjih, v katere so včlanjeni ljudje, ki jih ta tematika zanima, ter jih prosila za sodelovanje oziroma posredovanje vprašalnika. Zbiranje podatkov je potekalo zadnje štiri tedne šolanja na daljavo, in sicer od 4. maja do 3. junija 2020. Podatki so bili obdelani s statističnim programom SPSS.

Rezultati z razpravo

195

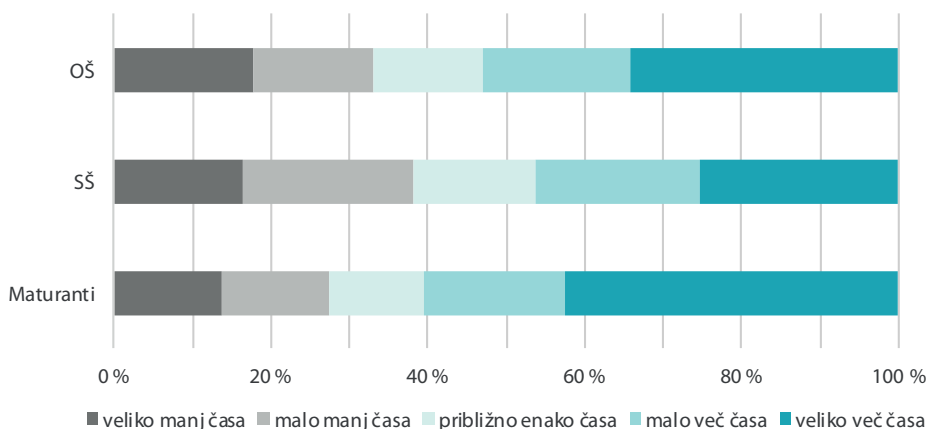
Večina učencev in dijakov poroča, da so za pouk na daljavo med epidemijo porabili malo več časa kakor pri klasičnem pouku. Kruskal-Wallisov H test je pokazal statistično značilno razliko med tremi skupinami šolarjev, $\chi^2(2) = 7,08$, $p = 0,029$. Maturanti v primerjavi z drugimi srednješolci poročajo o bistveno večji porabi časa za pouk na daljavo v primerjavi s klasičnim načinom izobraževanja ($W = 3,77$, $p = 0,021$). Statistično značilnih razlik med osnovnošolci in maturanti ($W = 1,82$, $p = 0,405$) ter osnovnošolci in srednješolci ($W = -1,43$, $p = 0,570$) ni.

Zanimalo naju je, pri katerem predmetu imajo učenci in dijaki pri šolanju na daljavo največ težav in kakšni so razlogi zanje. V splošnem je največ šolarjev poročalo, da imajo največ težav z matematiko (36 %), poudariti pa je treba, da so o težavah pri tem predmetu poročali predvsem maturanti, in sicer polovica. Pri večini maturantov je matematika namreč obvezen predmet na maturi. Druga večja skupina predmetov, pri katerih so imeli šolarji pri delu doma težave, so jeziki (27 %). Osnovnošolci (21 %) so imeli težave z angleščino in slovenščino, maturanti pa predvsem s slovenščino. Razloge za to lahko iščemo v tem, da je jezik treba slišati in govoriti, učitelj pa je pri razlagi snovi še kako pomemben,

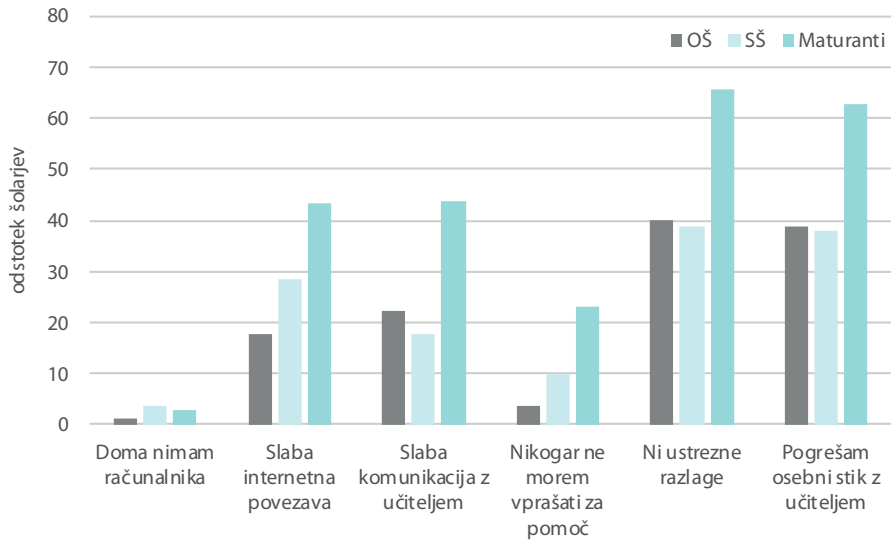
saj je ta kompleksna in nerazumevanje enega dela snovi povzroči težave v razumevanju nadaljnje snovi. Tisti, ki so imeli težave pri teh predmetih, so jih najverjetneje imeli že prej in jim je delo od doma te težave le še povečevalo. Pokazalo se je, da imajo šolarji težave tudi pri naravoslovnih predmetih (22 %) – o težavah pri teh je poročalo 35 % osnovnošolcev in 27 % srednješolcev, medtem ko maturanti o težavah pri teh predmetih skoraj niso poročali (8 %). Osnovnošolci so imeli težave predvsem s fiziko, srednješolci pa poleg te še s kemijo. Majhen delež poročanja o težavah z naravoslovnimi predmeti pri maturantih je verjetno pripisati dejstvu, da so v četrtem letniku to izbirni maturitetni predmeti, ki jih izberejo samo tisti, ki jim ti predmeti ne delajo večjih težav.

Glavna razloga težav pri matematiki, naravoslovju in jezikih sta predvsem nerazumevanje učne snovi in njena težavnost (26 %). Šolarji so poročali tudi o slabi razlagi oziroma o odsotnosti te (40 %), največji problem pa je to bil za maturante (47 %). Med razloge so uvrstili tudi prevelik obseg učne snovi za delo doma in posledično preveč dela (14 %), 5 % učencev in dijakov pa je poročalo tudi o pomanjkanju motivacije za učenje oziroma delo doma. Drugi, manj pogosti razlogi so bili pomanjkanje osebnega stika z učiteljem, pomanjkanje utrjevanja snovi, nejasna in zmedena navodila ter premalo učnega gradiva, maturanti pa so poročali tudi o hitenju s snovjo pri maturitetnih predmetih.

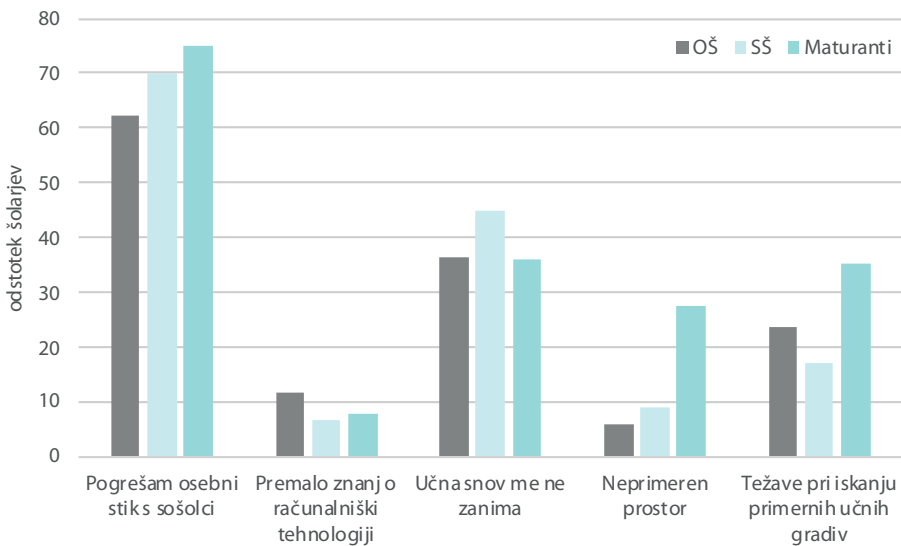
Kot je razvidno iz slik 2 in 3, so učenci in dijaki v času šolanja na daljavo najbolj pogrešali osebni stik s sošolci (70 %), prav tako z učitelji. Osebni stik z učitelji

Slika 1. Primerjava dnevno porabljenega časa pri učenju na daljavo v primerjavi s klasičnim poukom.

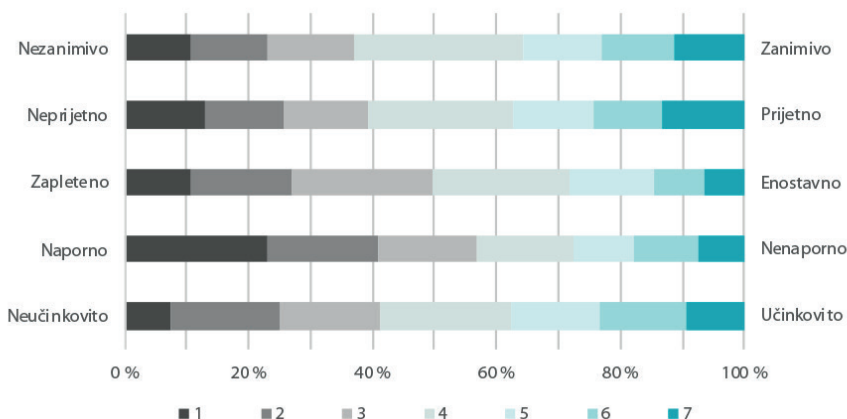
Slika 2. Odstotek šolarjev, ki so označili posamezno težavo med poukom na daljavo.

Slika 3. Odstotek šolarjev, ki so označili posamezno težavo med poukom na daljavo (nadaljevanje).

so pomembno bolj pogrešali maturanti ($\chi^2(2) = 20,0, p < 0,001$), saj je to težavo navedlo okoli 60 % maturantov, medtem ko je to kot problem zaznavalo okoli 40 % osnovnošolcev in 40 % srednješolcev. Da je osebni stik s sošolci in učitelji pomemben, poročajo tudi avtorji raziskav ZRSŠ (Rupnik Vec idr., 2020), Društva psihologov Slovenije (2020) in Mladinskega sveta Slovenije (2020). Dalje je slaba polovica osnovnošolcev in srednješolcev poročala o pomanjkljivi oziroma neustrezni razlagi učne snovi, medtem ko je delež maturantov, ki so poročali o tej težavi, statistično pomembno večji ($\chi^2(2) = 23,4, p < 0,001$), in sicer ta delež znaša okoli 70 %. Razloge lahko iščemo predvsem v tem, da je dobra ocena iz maturitetnih predmetov za veliko dijakov zelo pomembna, zato želijo, da snov kar se da dobro razumejo – to pa lahko dosežejo predvsem z ustrezno razlago učitelja ter njegovim usmerjanjem, kako se kake stvari učiti oziroma na kaj biti pri učni snovi pozoren.

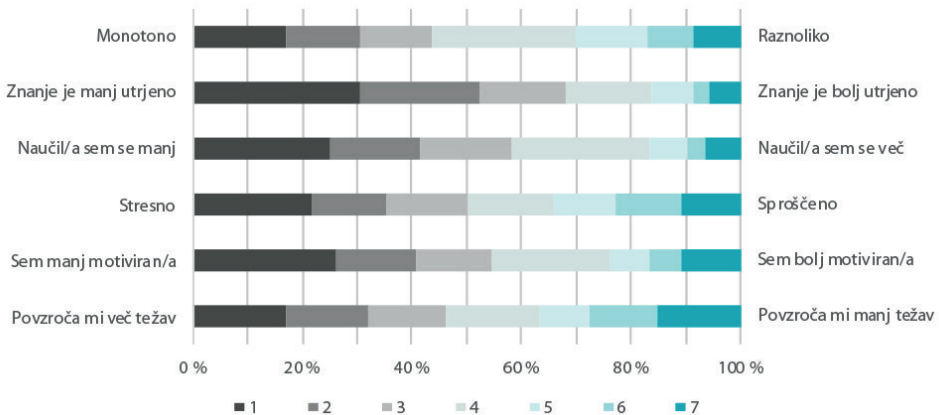
Le nekaj učencev in dijakov je poročalo, da doma nimajo računalnika in da imajo o računalniški tehnologiji premalo znanj. Med osnovnošolci in srednješolci ter maturanti na teh področjih ne prihaja do pomembnih razlik v deležu navedb. Če kdorkoli med epidemijo ni imel računalnika, so v večini primerov šole poskrbele, da ga je dobil. O slabi internetni povezavi je poročalo približno 20 % osnovnošolcev, 30 % srednješolcev in skoraj polovica vseh maturantov ($\chi^2(2) = 16,9, p < 0,001$). O tem problemu poročajo in nanj opozarjajo tudi v študiji Mladinskega sveta Slovenije (2020). Računalnik in dobra internetna povezava sta namreč ključna za učinkovito delo učencev in dijakov, zaradi intenzivnih priprav na maturo pa so imeli veliko spletnih srečanj predvsem maturanti. Približno 50 % maturantov je poročalo o slabi komunikaciji z učiteljem, medtem ko je bil to za osnovnošolce in srednješolce manjši problem, saj jih je o tej težavi

Slika 4. Ocena pouka na daljavo v primerjavi s klasičnim poukom.

poročalo le okoli 25 %. Prednost pouka na daljavo naj bi bila predvsem ta, da omogoča hiter dostop do povratne informacije (Dhawan, 2020), zato je delež šolarjev, ki so poročali o slabi komunikaciji z učiteljem, kar velik. Med maturanti in drugimi so pri poročanju o tej težavi statistično značilne razlike, saj je delež maturantov, ki so navedli to težavo, bistveno večji kot v preostalih dveh skupinah ($\chi^2(2) = 24,8, p < 0,001$). Statistično značilno večji delež maturantov ($\chi^2(2) = 25,4, p < 0,001$) v primerjavi z osnovnošolci in srednješolci je poročal tudi, da za šolsko delo nimajo primerne prostora, prav tako so pogosteje poročali, da imajo pri iskanju ustreznih učnih gradiv težave ($\chi^2(2) = 12,0, p = 0,003$). Majhen delež osnovnošolcev in srednješolcev ter maturantov je poročal, da ne morejo nikogar vprašati za pomoč, čeprav je delež maturantov pri tem problemu statistično pomembni večji ($\chi^2(2) = 19,8, p < 0,001$). Približno 40 % vseh učencev in dijakov je poročalo, da jih učna snov ne zanima. Tudi ta rezultat potrjuje, da je za učitelje pri šolanju na daljavo velik izziv predvsem motiviranje učencev za učno snov in šolsko delo doma (Dhawan, 2020).

Iz slik 4 in 5 lahko vidimo, da se šolarjem pouk na daljavo v glavnem zdi nekoliko zapleten in naporen. Večinoma je bil takšen pouk zanje manj motivirajoč, v primerjavi z običajnim poukom so poročali, da so pridobili manj znanja, ki je bilo tudi manj utrjeno. Več kot 50 % učencev in dijakov pouk na daljavo v primerjavi s klasičnim poukom opisuje kot bolj stresen. Med osnovnošolci in srednješolci ni statistično pomembnih razlik v ocenjevanju razlik med poukom na daljavo in klasičnim poukom v razredu, razlike v oceni pouka pa se pojavijo v vseh primerih med osnovnošolci in maturanti ter med srednješolci in maturanti ($p < 0,001$). Maturanti v primerjavi z drugima skupinama pouk na daljavo ocenjujejo bolj negativno.

Slika 5. Ocena pouka na daljavo v primerjavi s klasičnim poukom (nadaljevanje).

V nadaljevanju raziskave naju je zanimalo, ali ima pouk na daljavo med epidemijo tudi kakšne pozitivne vidike ter kakšno je mnenje šolarjev glede prihodnosti šolanja na daljavo. Analiza glavnih komponent je potrdila dvokomponentno strukturo vprašalnika, in sicer *Pogled v prihodnost* in *Pozitivni vidiki šolanja na daljavo*. Lestvica *Pogled v prihodnost* vključuje trditve *Pouk na daljavo bi lahko v prihodnosti nadomestil klasičen pouk, Pouk bi moral tudi v prihodnosti, ko bo epidemije konec, potekati občasno (npr. 1 x na teden) na takšen način* in *On-line izobraževanje bo v prihodnosti postalo pomembno*. Zanesljivost lestvice je ustrezna ($\alpha = 0,79$). Skupen dosežek lestvice kaže, da so učenci in dijaki v povprečju precej neopredeljeni glede uvajanja šolanja na daljavo namesto klasičnega pouka v prihodnosti ($M = 2,97, SD = 1,17$), zavedajo pa se, da bo izobraževanje po spletu postalo pomembno ($M = 3,49, SD = 1,23$). Lestvica *Pozitivni vidiki šolanja na daljavo* pa vključuje trditve *Pouk na daljavo mi je omogočil bolj poglobljeno učenje stvari, ki me zanimajo, Zaradi pouka na daljavo sem postal/a bolj samostojen/a* in *Pouk na daljavo je bil zame pozitivna izkušnja, saj sem se o sebi naučil/a veliko novih stvari*. Zanesljivost lestvice je ustrezna ($\alpha = 0,76$). Skupen dosežek lestvice kaže, da so učenci in dijaki glede vidikov, na katere je tak način šolanja med epidemijo pozitivno vplival, v povprečju dokaj neodločeni ($M = 3,02, SD = 1,09$).

Tabela 1 prikazuje delež šolarjev, ki so na posamezne trditve lestvic *Pogled v prihodnost* in *Pozitivni vidiki šolanja na daljavo* odgovorili z najvišjima ocenama na petstopenjski ocenjevalni lestvici (4 – v glavnem se strinjam in 5 – popolnoma se strinjam).

Polovica vseh šolarjev je poročala o večji samostojnosti med šolanjem na daljavo, hkrati pa jih je 47 % poročalo, da je bilo takšno šolanje zanje pozitivna izkušnja in da so se o sebi naučili veliko novega. Relativno majhen delež učencev in dijakov je poročal, da jim je čas šolanja na daljavo omogočil bolj poglobljeno učenje stvari, ki jih bolj zanimajo. Razloge lahko iščemo predvsem v tem, da so imeli zaradi nove situacije šolarji enako ali še nekoliko več dela, kot ga imajo pri klasičnem pouku. Kakor so ugotovili v raziskavi ZRSŠ (Rupnik Vec idr., 2020), se je šolarjem takšen način pouka zdel tudi nekoliko bolj zahteven, zato so morali v šolanje vložiti več energije in posledično več časa, kar se je odražalo v tem, da za učenje novih stvari, stvari, ki jih zanimajo, niso imeli toliko časa. Več kot polovica vprašanih je menila, da bo spletno izobraževanje v prihodnosti pomembno. Zavedati se moramo, da je bila to prva takšna situacija in da velika večina učiteljev in učencev ter dijakov na tak način šolanja ni bila pripravljena. Vendar se je kakovost izvajanja pouka od začetka epidemije do takrat, ko so se učenci in dijaki vrnili v šole, pomembno izboljšala, čemur tudi pripisujeva dokaj pozitivno mnenje o perspektivi izobraževanja na daljavo v prihodnosti.

Tabela 1. Delež učencev in dijakov, ki so na trditve lestvic Pozitivni vidiki šolanja na daljavo in Pogled v prihodnost odgovorili z najvišjima ocenama

Trditev	% šolarjev, ki so odgovorili s 4 ali 5
Pouk na daljavo bi lahko v prihodnosti nadomestil klasičen pouk.	31
Pouk na daljavo mi je omogočil bolj poglobljeno učenje stvari, ki me zanimajo.	30
Zaradi pouka na daljavo sem postal/a bolj samostojen/a.	50
Pouk bi moral tudi v prihodnosti, ko bo epidemije konec, potekati občasno (npr. 1 x na teden) na takšen način.	37
Pouk na daljavo je bil zame pozitivna izkušnja, saj sem se o sebi naučil/a veliko novih stvari.	47
On-line izobraževanje bo v prihodnosti postalo pomembno.	55

Sklepi

Šolanje od doma med epidemijo in zaprtjem šol je za učitelje in šolarje pomenilo velik izziv, saj se je prvič v zgodovini v velikem delu sveta izobraževanje popolnoma prestavilo v virtualno okolje ter zahtevalo hitro priučitev in prilagoditev metod in načinov dela z uporabo IKT. Pomembno je spoznanje, da učenci in dijaki v takšnem učnem okolju predvsem pogrešajo medosebni stik s sošolci, pa tudi z učiteljem. Šola je izobraževalna ustanova, hkrati pa je okolje, v katerem šolarji zadovoljujejo še druge psihološke potrebe, kot so varnost, pripadnost in sprejemanje, ter razvijajo medosebne spretnosti, ki se pogosto oblikujejo spontano, prek dinamike neposrednega delovanja v socialni skupini (v razredu, med vrstniki, v stiku z učitelji). Učenje na daljavo težje uresničuje tovrstne socialno-čustvene učne cilje, prav tako lahko prihaja do večjih težav pri učinkoviti razlagi, razumevanju učne snovi, komunikaciji z učiteljem in motiviranosti šolarjev kakor pri klasičnem pouku. Glede na rezultate pričujoče študije lahko tudi zaključiva, da so negativne posledice šolanja na daljavo še posebej občutili dijaki, ki so zaključevali srednješolsko izobraževanje in se pripravljali na maturo. Vsekakor pa so izkušnje preteklega šolskega leta pokazale, da so nekatere učne dejavnosti, ki se izvajajo po spletu, za šolarje lahko tudi zanimive in ustvarjalne, saj izkoristijo potencial njihovih digitalnih kompetenc in jih še razvijajo. Poleg tega bo kombinirano učenje z uporabo multimedijskih

predstavitev, spletnih učnih nalog in interaktivnih učnih gradiv, mobilnih izobraževalnih aplikacij in spletnih načinov pridobivanja povratnih informacij verjetno postalo sestavni del pouka prihodnosti.

Reference

- Dhawan, S. (2020). Online learning: A panacea in the time of COVID-19 crisis. *Journal of Educational Technology Systems*, 49(1), 5–22. <https://doi.org/10.1177%2F0047239520934018>
- Društvo psihologov Slovenije (2020). Delo na daljavo – anketa za učence in starše. Analiza prvih dveh tednov [PowerPoint]. Pridobljeno s <http://www.dps.si/wp-content/uploads/2020/04/Delo-na-daljavo-rezultati-ankete.pdf>
- Favale, T., Soro, F., Trevisan, M., Drago, I. in Mellia, M. (2020). Campus traffic and e-Learning during COVID-19 pandemic. *Computer Networks*, 176, članek 107290. <https://doi.org/10.1016/j.comnet.2020.107290>
- Rupnik Vec, T. idr. (2020). *Analiza izobraževanja na daljavo v času epidemije Covid-19 v Sloveniji. Delno poročilo, julij 2020*. Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno s <https://www.zrss.si/digitalnahnknjiznica/IzobrazevanjeNaDaljavo/2/#-zoom=z>
- Mladinski svet Slovenije (2020). *Rezultati ankete: Mladi v času epidemije COVID-19*. Pridobljeno s <http://mss.si/novice/rezultati-ankete-mladi-v-casu-epidemije-covid-19/>
- Simonson, M. in Seepersaud, D. J. (2019). *Distance education. Definition and glossary of terms*. Information Age Publishing.

202

Abstract

The study examined how students experienced distance learning during the COVID-19 epidemic and what their attitudes towards this type of education were. The sample included students from the last triad of lower secondary school (Grades 7–9) and upper secondary school students (N = 358). They reported various difficulties with distance learning (most often they cited a lack of personal contact with their classmates), while spending slightly more time on learning than in class. Mathematics, other science subjects, and languages were the most difficult subjects for them. For the most part, students described distance learning as less motivating; compared to regular classes, they acquired less knowledge, which was also less consolidated. Nevertheless,

the students also reported some positive aspects of distance learning: they reportedly became more independent and believe that this type of teaching will become important in the future.

Keywords: COVID-19, students, learning, attitudes, distance education